

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ЧЕТВЪРТА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

18. заседание

Четвъртъкъ, 26 ноемврий 1942 г.

(Открито въ 16 ч. 45 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ. Секретаръ: Светославъ Славовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:	Стр.		Стр.
Отпуски	467	3. За измѣнение и допълнение на закона за пен- сиятъ за инвалидностъ (Първо четене) . . .	469
Питане	467	Говорилъ Д. Киревъ	469
По дневния редъ:		4. За измѣнение и допълнение на закона за пен- сионирание на земеделцитъ (Първо четене) . .	469
Законопроекти: 1. За правата, които министритъ могатъ да възлагатъ на длъжностни лица отъ съответнитъ министерства (Второ четене) . .	467	Говорили: Дичо Тодоровъ	470
2. За измѣнение и допълнение на закона за пен- сиятъ за изслужено време (Първо четене) . .	467	Д. Киревъ	470
		5. За признаване дипломитъ на лица, завършили чуждестранни висши училища (Второ четене) .	471
		Дневенъ редъ за следващото заседание	473

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Прижтствуватъ нуждниятъ брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отжествуватъ народнитъ представители: Александъръ Загоровъ, Александъръ Радоловъ, Атанасъ Цветковъ, Георги Чалбуровъ, Георги Кендеровъ, Георги Тодоровъ, Жико Струнджевъ, Иванъ п. Константиновъ, Иванъ Петровъ, Недѣлковъ, Марко Сакарски, Никола Генковъ, Стоянъ Димовъ и Тодоръ Кожухаровъ)

Има да ви направя, г-да народни представители, следнитъ съобщения.

Разрешенъ е отпускъ на следнитъ г-да народни представители:

Александъръ Радоловъ — 2 дена;
Андрю Лулчевъ — 1 день;
Бѣлю Келешевъ — 2 дена;
Василь Велчевъ — 1 день;
Василь Чобановъ — 1 день;
Деню Чолаковъ — 1 день;
Дончо Узуновъ — 2 дена;
Инж. Димитъръ Митковъ — 4 дни;
Д-ръ Иванъ Вазовъ — 1 день;
Игнатъ Хайдудовъ — 1 день;
Петко Стайновъ — 1 день, и
Таско Стоилковъ — 2 дена.

Народниятъ представителъ г-нъ Тодоръ Кожухаровъ моли да му бѣде разрешенъ 30-дневенъ отпускъ по болестъ. Представилъ е медицинско свидетелство. Понеже той сѣ е ползувалъ вече съ отпускъ повече отъ 20 дни, съгласно правилника, трѣбва да поставя това искане на гласуване. Които г-да народни представители сѣ съгласни да се даде на народния представителъ г-нъ Тодоръ Кожухаровъ 30-дневенъ отпускъ по болестъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е питане отъ народния представителъ г-нъ Стефанъ Стателовъ до г-на министра на народното просвѣщение по въпроса за затваряне временно училищата поради болестъ и други причини. Питането ще бѣде изпратено на г-на министра, за да отговори.

Минаваме на първа точка отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за правата, които министритъ могатъ да възлагатъ на длъжностни лица отъ съответнитъ министерства.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за правата, които министритъ могатъ да възлагатъ на длъжностни лица отъ съответнитъ министерства.

Членъ единственъ. Съответнитъ министри могатъ съ писмени заповѣди да възлагатъ на подведомственитъ си длъжностни лица правата, които иматъ по разни закони, включително и по закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Въ първия редъ на членъ единственъ думата „Съответнитъ“ се премахва.

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване.

Които г-да народни представители приематъ на второ четене заглавието на законопроекта и членъ единственъ, както е измѣненъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Минаваме на точка втора отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсиятъ за изслужено време.

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че законопроектътъ е доста дълъгъ, моля да се съгласите да бѣдатъ прочетени само мотивитъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете мотивитъ.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсиятъ за изслужено време.

Г-да народни представители! За да се съкратятъ нѣкои формалности и се постигне по-голяма бързина при отпускането, отправленето и отчитането на пенсиятъ за изслужено време, представямъ ви настоящия законопроектъ, съ молба да го обсъдите и приемете.

Гр. София, ноемврий 1942 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

(Ето текстът на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за изменение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време.

§ 1. Въ чл. 3 думитъ: „началника на пенсионното отделение“ на двете места се заместват съ думитъ: „директора на пенсията“.

§ 2. Членъ 19 се изменява така:

„Чл. 19. Определянето на сумитъ за последните 15 изслужени години, върху които ще се изчислява пенсията, съгласно чл. 15, се извършва отъ нарочно натоварени за тази цел контролори по пенсията.“

Извличение отъ определената сума за последните 15 изслужени години се връчва на заинтересуваното лице, което, ако не е доволно, може да го обжалва въ 15-дневен срокъ отъ съобщението предъ началника на отделението за пенсията за изслужено време.

Решенията на началника на отделението за пенсията за изслужено време подлежат на обжалване по касационен редъ предъ Върховния административен съдъ въ 15-дневен срокъ, считанъ отъ деня на съобщението.“

§ 3. Въ членъ 36 думитъ: „пенсионния съветъ“ се заместват съ думитъ: „директора на пенсията“.

§ 4. Къмъ членъ 41 се прибавятъ следните нови алинеи: „Неправилно или въ повече внесени суми въ фонда, за сметка на учреждение, се връщатъ на учреждениято безлихвено, ако бъдатъ поискани въ срокъ отъ 5 години. Ако учреждениято дължи вноски за текущата или за минала години, съ надвнесената сума се намалява или издължава дългътъ му къмъ фонда, чрезъ отнасяне на сумата счетоводно въ завършение на съответните сметки, като и въ тоя случай не се пресмътатъ лихви въ полза на учреждениято. Въ случай че надвнесената сума е по-голяма отъ дълга, връща се съ платежна заповѣдъ само разликата.“

За оправдателен документъ на отчетника при учреждениято служи потвърдителното писмо отъ Дирекцията на пенсията за извършеното прихващане.

Съ върнатитъ чрезъ прихващане суми се ангажира разходниятъ кредитъ за връщане на суми по сключени бюджети. Оформянето на прихванатитъ суми става съ платежна заповѣдъ, издадена на името на началника на бюджетоконтролното отделение при Дирекцията на пенсията, придружена съ ведомостъ за прихванатитъ суми.“

§ 5. Въ чл. 42 следъ думитъ: „Фонда за пенсията за изслужено време“ се поставя следниятъ текстъ: „Тамъ, гдето Българската народна банка нѣма клонове или агентури, изплащането може да става и отъ телеграфопощенските станции, безплатно.“

Къмъ същия членъ се прибавя следната алинея:

„Разходитъ за изплащането на пенсията съ пенсионни заявления-разписки, отчитани отъ Българската народна банка и отъ Главната дирекция на пощите, телеграфитъ и телефонитъ, по представени отъ същитъ въ Дирекцията на пенсията и подробно описани документи, се оформяватъ съ платежни заповѣди, издадени на името на началника на бюджетоконтролното отделение, придружени съ ведомостъ по образецъ, установенъ отъ Дирекцията на пенсията въ съгласие съ Върховната сметна палата. Тази ведомостъ, визирана отъ бюджетоконтролния органъ, който е извършилъ проверката, служи за единственъ и достатъчен документъ за оправдаване на извършения разходъ.“

§ 6. Членъ 44 се изменява така:

„Чл. 44. Ежегодното отчитане на фонда се извършва отъ Софийската областна сметна палата въ Дирекцията на пенсията, по ежесмеснитъ и ежедневнитъ завѣро-задължителни писма, извѣщения, описи др. на съответните банки и учреждения, чрезъ съпоставяне на даннитъ съ счетоводството на фонда, а не по самитъ вносни листове, платежни заповѣди, вносни бележки и др. Проверенитъ приходо-разходни документи се перфориратъ и съхраняватъ въ Дирекцията на пенсията. До набавянето на специални перфораторни машини, казанитъ документи се шепелуватъ.“

§ 7. Членъ 53 се изменява така:

„Чл. 53. Отпускането, възобновяването и увеличението на пенсията, както и видоизмѣненията, намаленията и прекратяванията въ всички други случаи, освенъ упоменатитъ въ чл. 52, ставатъ съ решение на директора на пенсията.“

Директорътъ на пенсията може, по своя преценка и безъ да разглежда въпроса по същество, да внася молбитъ по въпроситъ, посочени въ предходната алинея, за разглеждане въ пенсионния съветъ, състоящъ се отъ директора на пенсията, единъ членъ на Софийския апелативенъ съдъ и единъ представителъ на министъра на финанситъ.

Членоветъ на пенсионния съветъ, съ изключение на директора на пенсията, се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министъра на финанситъ.“

§ 8. Въ чл. 54 думитъ: „пенсионния съветъ“ се заместватъ съ думитъ: „директора на пенсията“.

§ 9. Членъ 55 се изменява така:

„Чл. 55. Решенията на директора на пенсията и на пенсионния съветъ се съобщаватъ въ препишъ на заинтересуванитъ страни, които, ако не сѣ доволни, могатъ да ги обтѣжатъ предъ надлежния областенъ съдъ въ едномесеченъ срокъ отъ деня на съобщението, а определенитъ на областния съдъ — по касационенъ редъ, предъ Върховния административенъ съдъ, въ двумесеченъ срокъ, считанъ отъ деня на произнасянето имъ.“

Двумесечниятъ срокъ за Дирекцията на пенсията тече отъ датата на регистрирането въ нея писмото на областния съдъ, съ което се изпраща пенсионното дѣло.

Недоволната страна подава апелативната си жалба въ два екземпляра, чрезъ Дирекцията на пенсията — отделение за пенсията за изслужено време, единия отъ които Дирекцията на пенсията изпраща на надлежния областенъ съдъ, заедно съ пѣлата пенсионна преписка, а другия — на надлежния държавенъ адвокатъ.

Производството е безплатно.

Забележка. Връчването на пенсионната книжка на лицето замѣства връчването на препишъ отъ решението на директора на пенсията или на пенсионния съветъ.“

§ 10. Въ втората алинея на чл. 57 числото „500“ се замѣнява съ числото „2500“.

§ 11. Създава се следниятъ членъ 63а:

„Чл. 63а. Всички книжки, издавани или издавани до и отъ всички учреждения въ връзка съ поискване, определяне, изменение, прекратяване или изплащане на пенсия, а така също и пълномощнитъ, отпечатани върху гърба на пенсионнитъ заявления, за получаване на пенсията, както и зафрктитъ имъ, включително и разпискитъ за получаване на сумитъ, се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ. Това важи за всички видове пенсия, отпущнати по разнитъ пенсионни закони.“

§ 12. Въ алинея първа на чл. 78 текстътъ: „ако такъвѣ нѣма и т. н.“ — до края на същата алинея се замѣнява съ следния текстъ: „а ако нѣма такъвѣ — на лицето, което се е погрижило за потребението, като установи това съ удостоверение отъ общината. Помощта се отпуска съ заповѣдъ отъ директора на пенсията.“

Къмъ същия членъ, преди забележката, се прибавя следната нова алинея:

„Разходитъ за изплащането на посмъртни помощи съ чекове и разписки се оформяватъ по реда и начина, предвиденъ въ втората алинея на чл. 42.“

§ 13. Къмъ чл. 79 се създава следната алинея:

„Удържкитъ отъ пенсията суми по буква „а“ на предходната алинея се пресмътатъ и прехвърлятъ отъ Пенсионния фондъ въ посмъртната каса въ началото на всѣка година, възъ основа на статистическитъ данни за броя на личнитъ пенсионери къмъ 31 декемврий предшествуващата година. Къмъ платежната заповѣдъ, съ която се прехвърлятъ сумитъ, се прилага, като оправдателен документъ, служебно удостоверение, издадено отъ службата за осигурителна техника и статистика за броя на личнитъ пенсионери къмъ 31 декемврий на предшествуващата година и за сумата, която следва да се прехвърли.“

§ 14. Членъ 80 се изменява така:

„Чл. 80. За стопанисването на капитала на касата се грижи постоянниятъ комитетъ, предвиденъ въ чл. 4.“

§ 15. Къмъ чл. 81 се създава следната алинея:

„Ежегодното отчитане на посмъртната каса става едновременно съ отчитането на пенсионния фондъ по реда и начина, предвидени въ чл. 44.“

§ 16. Въ членове 45, 52, 58, 60, 62 и 81 думитъ: държавнитъ дългове“ се замѣняватъ съ думитъ: „пенсията“.)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване.

Които г-да народни представители приематъ на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време, моля, да вдигнатъ ръжка Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ отива въ комисията.

Минаваме на точка трета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за пенсията за инвалидность.

Г-да народни представители! Предвидъ на това, че законопроектъ е доста дългъ, моля, да се съгласите да бж

дат прочетени само мотивите. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете мотивите.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение закона за пенсиятъ за инвалидность.

Г-да народни представители! За да се съкратятъ нѣкои формалности и се постигне по-голяма бързина при отпускането и отправлението на пенсиятъ за инвалидность, представямъ ви настоящия законопроектъ, съ молба да го обсъдите и приемете.

Гр София, ноемврий 1942 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ“

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение и допълнение на закона за пенсиятъ за инвалидность.

§ 1. Къмъ чл. 5 се прибавя следната нова алинея.

„Комисиятъ, предвидени въ този членъ, не е необходимо да се произнасятъ, когато смъртта не е последвала отъ болестъ, а е настъпила непосредствено следъ събитнето на злополуката.“

Къмъ сѣщия членъ се прибавя следната забележка:

„Забележка. Въ бюджетитъ на Министерството на войната и на Дирекцията на народното здраве се предвиждатъ за гр. София кредити за по трима лѣкари, които ще участвуватъ въ комисиятъ, предвидени въ чл. 5, както и кредити за необходимия помощенъ и канцеларски персоналъ на сѣщитъ комисии.“

§ 2. Членъ 42 се измѣнява така:

„Чл. 42. Ако пострадалото лице е починало и пенсия за инвалидность се иска отъ наследниците — съпруга, непълнолѣтни деца и родители, сѣщитъ сѣ длъжни, освенъ документитъ по предходния членъ, да представятъ и общинско удостоверение, съ което да се удостоверява датата на смъртта (день, месецъ и година) на наследодателя и отъ каква болестъ е починалъ, съобразно даннитъ на смъртния актъ, кои сѣ прямитъ и законни наследници и рожденитъ дати (день, месецъ и година) на непълнолѣтитъ деца.

Въ удостоверението се посочватъ и заваренитъ и доведени деца, когато бракътъ е билъ сключенъ преди събитнето на злополуката въ случантъ на чл. 24, алинея втора.

За недъгави деца, ако има такива, трѣбва да бѣде показано, какво е материалното имъ състояние и годишниятъ доходъ, отъ кога датира недъгътъ имъ и че не сѣ настъпени въ държавенъ приютъ.

За родителитъ трѣбва да бѣде удостоверение, че сѣ рождени родители на наследодателя, какво е имотното имъ състояние и годишниятъ имъ доходъ.

Ако нѣкой отъ наследниците получава друга пенсия, това трѣбва да бѣде посочено въ удостоверението.“

§ 3. Къмъ чл. 45 се прибавя следната нова алинея:

„Къмъ заявлението за видоизмѣнение на пенсията наследниците прилагатъ общинско удостоверение, предвидено въ чл. 42.“

§ 4. Чл. 51 се измѣнява така:

„Чл. 51. Отпускането, възобновяването и увеличението на пенсиятъ за инвалидность, както и видоизмѣненията, намаленията и прекратяванията въ всички други случаи, освенъ упоменатитъ въ чл. 39, ставатъ съ решение отъ директора на пенсиятъ. Отъ директора на пенсиятъ се отпускатъ или прекратяватъ и помощитъ, въ случантъ, за които се предвиждатъ такива.

Директорътъ на пенсиятъ може, по своя преценка и безъ да разглежда въпроса по същество, да внася молбитъ по въпроситъ, посочени въ предходната алинея, за разглеждане въ пенсионенъ съветъ, състоящъ се отъ директора на пенсиятъ, единъ членъ на Софийския апелативенъ съдъ и единъ представителъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ.

Членоветъ на пенсионния съветъ, съ изключение на директора на пенсиятъ, се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министра на финансите“.

§ 5. Въ членъ 52 думитъ: „пенсионния съветъ“ се замѣняватъ съ думитъ: „Директора на пенсиятъ“.

§ 6. Въ алинея първа на чл. 53, следъ думата „Решенията“, се поставятъ думитъ: „на директора на пенсиятъ и“.

Алинея пета на сѣщия членъ става алинея шеста, като предъ нея се прибавя следната нова алинея пета:

„Решенията на директора на пенсиятъ и на пенсионния съветъ не подлежатъ на обжалване по отношение процента на изгубената работоспособность на пострадалото лице въ случантъ, когато съ тѣхъ е възприето решението на медицинската комисия, съгласувано съ това на комисията при Висшия медицински съветъ“.

Следъ чл. 53 се прибавя следната забележка:

„Забележка. Врѣщването на пенсионната книжка на лицето замѣства врѣщването на преписъ отъ решението на директора на пенсиятъ или на пенсионния съветъ.“

§ 7. Чл. 55 се отмѣнява.

§ 8. Членъ 57 се измѣнява така:

„Чл. 57. Пенсията за инвалидность не може да се отстъпва или да се залага срещу задължение. Тя не подлежи на заповѣ, освенъ за задълженията за издрѣжка и тѣзи, посочени въ чл. 59.“

§ 9. Чл. 78 се отмѣнява.

§ 10. Навсѣкѣ въ закона за пенсиятъ за инвалидность думитъ: „Главния директоръ на държавнитъ дългове“ се замѣняватъ съ думитъ: „Директора на пенсиятъ“, думитъ: „Директора на пенсиятъ“ — съ думитъ: „Началника на отдѣлението за държавнитъ пенсии“, а думитъ: „Главната дирекция на държавнитъ дългове“ — съ думитъ: „Дирекцията на пенсиятъ“.)

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Киревъ.

Димитъръ Киревъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Настоящиятъ законопроектъ за измѣнение и допълнение закона за пенсиятъ за инвалидность е навремененъ и той дава една по-голяма експедитивность и улеснение. Но неговото внасяне сега, когато се правятъ върховни усилия отъ страна на държавата да подобри положението на своитъ служители съ новия законъ за цензовитъ, заплатитъ и възнагражденията на държавнитъ служители, за които държавата отдѣля около 2 милиарда лева, повдига вече въпроса за подобрене хала на пострадалитъ отъ войнитъ които сѣ достойно заслужили граждани на тази страна. И много основателно нашиятъ колега г-нъ Ангелъ Стояновъ въ своята речъ по законопроекта за цензовитъ, заплатитъ и възнагражденията на държавнитъ служители повдигна и въпроса за подобрене пенсиятъ на пострадалитъ отъ войнитъ, въобще на пенсионеритъ. Защото, ако животътъ е тежъкъ за всички, то най-много тежи на тия, които сѣ лишени отъ възможность да изкарватъ своя поминъкъ, своята храна, както единъ здравъ човѣкъ, т. е. на пострадалитъ отъ войнитъ. Най-малко пострадалитъ отъ войнитъ сѣ, които биха могли да завиклатъ на подобрене положението на държавнитъ служители. Тѣ сѣ възпитани да тачатъ всички заслужили синове, всички заслужили служители въ тази страна, но същевременно пострадалитъ отъ войнитъ разчитатъ на грижитъ и на любовта на цѣлия български народъ, а най-вече на българското правителство и на българския Парламентъ.

Азъ моля г-на министра на финансите въ най-скоро време да ни внесе законъ за подобрене пенсиятъ на пострадалитъ отъ войнитъ. Пострадалитъ отъ войнитъ иматъ всичко основание да благодарятъ за грижитъ на министра на финансите за досегашното му поведение и отношение къмъ тѣхъ, на българския Парламентъ и на цѣлото правителство.

Моля г-на министра въ скоро време да внесе таквъ законопроектъ. (Ръкоплѣскания).

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Разискванията сѣ приключени. Ще поставя на гласуване.

Когато г-да народни представители приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение закона за пенсиятъ за инвалидность, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ отива въ комисията.

Минаваме на точка четвърта отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсиониране на земеделцитъ.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за пенсиониране на земеделцитъ.

Г-да народни представители! За да се постигне по-голяма яснота при прилагането на точка втора на чл. 8 отъ закона за пенсиониране на земеделцитъ по отношение на прихода 5% върху стойността за изнесенитъ за

чужбина произведения и за да се съкратят известни формалности по оформяването на изплатените земеделски пенсии и ежегодното отчитане на фонда „Земеделски пенсии“, както и да се съгласува законът за пенсиониране на земеделците с този за професионалните организации досежно вноските, които следва да внесат във фонда земеделските вадруги, представям ви настоящия законопроект, с молба да го обсъдите и приемете.

Гр. София, ноември 1942 г.

Министър на финансите: Д. Божилов

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за изменение и допълнение на закона за пенсиониране на земеделците.

§ 1. Точка първа на чл. 8 се изменява така:

„1) половината от постъплените от определените, съгласно закона за професионалните организации, задължителни годишни вноски на земеделските задруги.“

Точка втора на същия член се изменява така:

„2) 5% върху стойността на изнесените за чужбина земеделски, индустриални, минни, занаятчийски и всякакви други произведения и стоки.“

§ 2. Към чл. 9 се прибавя следната алинея:

„Оформяването на разходите за изплащането на пенсии с пенсионни заявления-разписки, както и ежегодното отчитане на фонда, става по реда и начина, предвиден за пенсията за изслужено време.“

§ 3. Изменението на точка втора на чл. 8, направено с § 1, влиза в сила от 1 януари 1943 г.“

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Дичо Тодоров.

Дичо Тодоров: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Сложен е на разглеждане законопроектът за изменение и допълнение на закона за пенсиониране на земеделците. Преди малко също така минаха два законопроекта — за изменение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време и за изменение и допълнение на закона за пенсията за инвалидност. Винаги, когато от Парламента се постави за изменение някой член от закона за пенсиониране на чиновниците, ние сме изненадани от многобройните изложения, от многократните искания на заинтересуваните чиновници за облекчаване тяхното положение. Винаги в нашите кутии намираме изложения от съответните организации, които се застъпват за своите права и искат да бъдат повече привилегирани поради тежкия труд, който влагат при провеждането на своята служба. Тази традиция, предполагам, ще продължава и въ бъдеще. Обаче българските селяни, за които също така преди една година мина законът за пенсионирането им, макар и да чувствам някакви непълноти въ закона за пенсионирането им, не биха предприели никаква акция освен от скромността, отколкото от невъзможността да преследат такава акция. Това, обаче, не значи, че не трябва да се вземем въ законопроекта и да търсим неговите дефекти. Никога един нов закон не може да бъде свършен и вследствие на това се налага понякога да се правят известни изменения. Такъв е случаят днес с законопроекта, който е поставен на нашето внимание — за изменение и допълнение на закона за пенсиониране на земеделците. Аз вземам повод от днешния законопроект, като няма да се спирам ни най-малко на параграфите, които трябва да бъдат изменени. По принцип аз съм съгласен с тяхното изменение, защото тъй цялостно създаването на по-добър и по-целесъобразен закон, който да коригира известни дефекти, които са били допустими въ началото при приемането на закона за пенсиониране на земеделците.

Използвам случая, за да отправя един апел към г-да народните представители, да забележат всички другите непълноти въ закона за пенсиониране на земеделските стопани. Тя е, че една категория земеделски стопани са изостанали вън от закона. Тъ не се ползват от облагите на този закон. Става въпрос за жените на починали земеделски стопани, които днес са глави на семейства и които самостоятелно, отделно обработват своите стопанства.

Аз не знам, защо трябва да се направи тая разлика. Много по-зле са поставени жените, които работят при такива големи несподоби и живеят при едно положение на морален гнет. Често пъти, когато отида въ нашия край, колкото пъти ме срещнат такива жени, все ме питат кога ще се разреши този въпрос. Тъ винаги живеят с надеждата, че това нещо ще се поправи, че тъ ще получат пенсионни книжки, както и мъжките земеделски стопани.

Мисля, че ще бъде акт на висша справедливост, ако се обърне по-сериозно внимание върху тяхните скромни искания. Тия жени не са много въ България, но моралното удовлетворение, което ще имъ се даде, ще бъде много голямо. Аз съмтамъ, че едва ли ще има други дефекти въ закона, защото той все пакъ отговори на нуждата на днешното време. Ето че изтича вече близу година, откакто земеделските стопани, навършили 60 години, всеко тримесечие получават съ своите книжки своите пенсии.

Ако г-нъ министърът на финансите, г-нъ министър-председателят и г-да народните представители са съгласни да се направи тази поправка на закона с едно малко допълнение, като се признаят за пенсиониране и жените-стопани, както казахъ, това ще бъде акт на висша справедливост, който достойно ще бъде оценен от българското село.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-нъ Димитър Кирев.

Димитър Кирев: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Законът за пенсиониране на земеделците-стопани е едно епохално дѣло за нашата страна, първият по рода си, може би, въ цяла свѣтъ. Тоя въпрос отдавна би следвало да бъде разрешенъ, но трѣбваше да чакаме днешното правителство и XXV обикновено Народно събрание, които да му дадатъ едно наремено разрешение.

Покрай много справедливи си постановления, тоя законъ, обаче, има известни празноти, които следва да бъдатъ поправени. Една отъ тия празноти изтъкна и нашиятъ колега Дичо Тодоровъ — че земеделката-стопанка все още не е пенсионирана. А тя е най-редовната, най-важната работница въ земеделското стопанство.

Другъ въпросъ, който се повдига, това е въпросътъ за земеделците, пострадали отъ войнитъ, които са лишени отъ правото да получатъ пенсия по тоя законъ, защото получавали някаква-си минимална инвалидна пенсия. Въ чл. 3 отъ закона за пенсиониране на земеделците е казано: „Не могатъ да се пенсионира по настоящия законъ земеделците, които са осигурени за пенсия или получаватъ такава по другъ законъ.“ Това постановление лишава и пострадали отъ войнитъ земеделци отъ получаване пенсия като земеделци-стопани. Броятъ на тия пострадали отъ войнитъ земеделци-стопани, които биха се ползвали отъ тоя законъ за пенсиониране на земеделците, е свършено нищоженъ въ сравнение съ голѣмия брой пенсионирани земеделци въ страната. Така че ни най-малко не би се отразило непоносимо за възможноститъ на държавата въ този моментъ, да възнагради и тия свои заслужили синове, които са едновременно и членове на задругитъ и плащатъ редовно своите вноски и за тая пенсия.

Въ закона за изменение и допълнение на наредбата-законъ за пенсията за инвалидност, „Държавен вестникъ“, брой 68, отъ 28 мартъ 1942 г., се казва: „§ 4. Наследници на военно лице, придобило право на две пенсии — за инвалидност и друга — подчертавамъ думата „друга“ — получаватъ съответни части, като сборътъ на наследственитъ пенсии не може да надминава — т. е. да бъде по-голямъ — отъ 5.500 л. месечно.“ Също и въ § 7 на закона се говори за сбора отъ дветъ пенсии, който е до 5.500 л. месечно.

Въ § 12 на същия законъ се казва: „Личенъ военно-инвалидъ, който е придобилъ право на две пенсии, получава и дветъ пенсии, като сборътъ имъ не надминава 8.000 л. месечно. Наследниците на такъвъ военнопневидъ получаватъ тия пенсии до размеръ 5.500 л. месечно.“

Пострадали отъ войнитъ, които по закона за подпомагане пострадали отъ войнитъ са признати за особена категория граждани, не бива да бъдатъ лишавани отъ земеделски пенсии, не бива да бъдатъ огорчавани заради една такава нищожна, въ сравнение съ другитъ, пенсия.

Азъ моля г-на министра на финансите да се съгласи, щото съ този законопроектъ да се допълни чл. 3 отъ закона за пенсиониране на земеделците, като следъ думата „законъ“ въ края се постави запетая и се добави: „с изключение на земеделците, пострадали отъ войнитъ.“

Тъхниятъ брой, г-не министре, е свършено нищоженъ. Вие го знаете. Той няма да окаже абсолютно никакво влияние върху бюджета. Вие и безъ това сте дали много доказателства на пострадали отъ войнитъ, че ги обичате и защитавате.

Така ще спестимъ огорченията на същитъ и ще дадемъ достоенъ примѣръ, че държавата цени пострадали отъ нея и че тя няма да забрави ония, които не я забравиха въ най-труднитъ моменти. (Ржкоплѣскания)

Председателстващ Димитър Пешев: Разискванията сж приключени. Ще поставя на гласуване.

Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за пенсиониране на земеделците, моля, да вдигнат ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът отива въ комисията.

Минаваме на следната точка, пета, отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за признаване дипломитъ на лица, завършили чуждестранни висши училища.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за признаване дипломитъ на лица, завършили чуждестранни висши училища.

Чл. 1. Признава се висше образование на лица, които притежават дипломъ или свидетелство за висше образование, издадени отъ чуждестранен университетъ, висше училище, академия, консерватория, политехника и други.

Това образование трѣбва да е добито въ учебно заведение, чийто курсъ на следване е най-малко четири години (осемъ семестра), като не се смѣтатъ подготовителнитъ курсове.

Учебното заведение, отъ което е издаденъ документътъ, трѣбва да е признато за висше отъ съответната държава.

Председателстващ Димитър Пешев: Които г-да народни представители приематъ заглавието и членъ 1, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 2. Признава се за висше и образованието, което е добито въ висши технически училища, чийто курсъ на следване е три години (шестъ семестра). Свършилитъ такива училища трѣбва да представятъ, освенъ документа за завършенъ курсъ, още и документъ за най-малко едногодишна специализация или практика въ сѣщитъ училища или въ училища отъ сѣщия видъ или специалностъ. Едногодишната специализация или практика може да бѣде прекарана преди или следъ тригодишния курсъ на учение.

Признава се за висше и образованието, добито въ чуждестранни висши технически училища съ тригодишенъ курсъ, постѣпването въ които става съ конкурсъ при особена програма.

Забележка. Чуждестраннитъ висши технически училища съ тригодишенъ курсъ и една задължителна подготовителна година, както и училищата съ задължителенъ конкурсенъ изпитъ при постѣпване, които ще се признаватъ за висши технически, се опредѣлятъ предварително по споразумение между чуждестранното и българското правителство. Българското правителство изисква отъ чуждата държава списъкъ на училищата, които тя признава за висши технически. Тоя списъкъ се одобрява отъ министъра на народното просвѣщение, следъ като се вземе мнението на Висшия технически съветъ при Министерството на общественитъ сгради, жилищата и благоустройството.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 3. Признава се за висше и образованието, добито въ чуждестранно висше учебно заведение, чийто курсъ на следване е три години (шестъ семестра) по специалнитъ: търговия, земледѣрство, музика, право, социални науки и тѣлесно възпитание.

Забележка. Признаватъ се за редовни семестри и триместритъ, въведени презъ 1940 г. въ висши учебни заведения въ Германия и Протектората. Три триместра се броятъ за година и половина.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 4. Образование, добито въ чужбина по кореспондентенъ начинъ (безъ лицето да е посещавало редовно училището), не се признава.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 5. Не се признава висшето образование на лица, които презъ време на следването си сж заемали държавна, общинска или автономно-държавна служба било въ България, било въ чужбина, съ изключение на лицата, които сж изпратени отъ държавни, общински или автономно-държавни учреждения да следватъ или специализиратъ.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 6. Обезсилватъ се легализираниотъ следъ влизането въ сила на тоя законъ дипломи на лица, за които впоследствие се установи, че сж следвали по кореспондентенъ начинъ или че презъ време на следването си сж заемали държавна, общинска или автономно-държавна служба както и да било.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 7. Спогодбитъ по училищни въпроси и за културно сътрудничество между България и чужди държави сж задължителни по отношение признаване на добитото въ тия държави образование.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 8. Признаватъ се за опредѣленъ срокъ, и то само за допускане до стажъ, свидетелствата, които сж дадени временно до издаване на редовенъ дипломъ.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 9. За да се признае висше образование въз основа на дипломъ или свидетелство отъ чуждестранно висше училище, лицата трѣбва да притежаватъ и свидетелство за сръдно образование отъ мѣстна или чуждестранна гимназия или друго сръдно училище.

Свидетелството за сръдно образование трѣбва да е издадено отъ чуждестранно сръдно училище, признато за сръдно отъ съответната държава, и да е съ програма по начало еднаква съ тая на нашитъ сръдни училища отъ сѣщия видъ.

Свидетелствата за сръдно образование отъ чуждестранни сръдни училища се признаватъ отъ нарочна комисия въ Министерството на народното просвѣщение, назначена съ заповѣдъ отъ министъра.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ ръжката. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

Чл. 10. Свидетелствата за сръдно образование, споредъ специалността на висшето образование, трѣбва да бждатъ:

а) за славянска филология, класическа филология, германска филология, романска филология, английска филология, история, философия и география — отъ класическа гимназия;

б) за право, медицина, ветеринарна медицина, жбодѣкарство и фармация — отъ класическа, полукласическа или реална гимназия, въ която се е изучавалъ латински езикъ;

в) за богословие — отъ гимназия, духовна семинария или педагогическо училище;

г) за земедѣлие, лесовѣдство, изящни изкуства, търговия и финанси — отъ гимназия или отъ съответното сръдно специално училище;

д) за инженерство и архитектура — отъ реална гимназия или сръдно техническо училище.

Забележка. Признава се за сръдно образование, получено въ сръдни технически училища въ България отъ лица, постъпили въ такива училища до влизането въ сила на тоя законъ;

е) за музика — отъ гимназия или отъ сръдния отдѣлъ на музикална академия.

За останалитѣ дисциплини се изисква свидетелство за сръдно образование отъ гимназия или отъ съответно сръдно специално училище.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

„Чл. 11. Издаденитѣ отъ чуждестранни висши учебни заведения дипломи или свидетелства, които не сѣ признати по реда, предвиденъ въ тоя законъ, не даватъ никакви права на притежателитѣ имъ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

„Чл. 12. Титла „инженеръ“ или „архитектъ“ се признава на лица, които иматъ висше техническо образование, ако тая титла е вписана въ документа имъ за висше образование. Специалността на инженеритѣ и архитектитѣ, както и техницитѣ съ сръдно образование, се опредѣля отъ Висшия технически съветъ при Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството при разрешаването на свободната техническа практика на тия лица.

Всички останали титли по другитѣ специалности се опредѣлятъ отъ комисията за признаване дипломи отъ чуждестранни висши училища.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

„Чл. 13. Титлитѣ „докторъ“, „докторъ-инженеръ“, „докторъ-архитектъ“ и други се даватъ на лица, които сѣ завършили образованието си съ докторски изпитъ, или на лица, които следъ завършване на висшето си образование сѣ представили особенъ наученъ трудъ и сѣ издържали докторски изпитъ.

Никое лице нѣма право да носи въ страната титла „докторъ“, „инженеръ“, „архитектъ“, „докторъ-инженеръ“, „докторъ-архитектъ“ или каквато и да е друга титла, ако дипломътъ му не е признатъ и титлата му не е опредѣлена отъ комисията за признаване на дипломи отъ чуждестранни висши училища по реда, предвиденъ въ тоя законъ.

Лица, които си присвояватъ и носятъ титулъ, какъвто не имъ е признатъ, или титулъ, по-голямъ отъ признатия имъ по реда на тоя законъ, се наказватъ за пръвъ пѣгъ съ глоба до двадесетъ хиляди лева, а при повторение — съ лишение завинаги отъ право за заемане държавна, общинска или автономно-държавна служба или да упражняватъ свободна практика. Наказанието се налага съ постановление на министра на народното просвѣщение въз основа на актъ, съставенъ отъ органъ на Министерството на народното просвѣщение или на съответнитѣ министерства и приподписанъ отъ двама свидетели. Постановлението може да бѣде обжалвано: по отношение на глобата по реда, предвиденъ въ книга VI, глава V, отъ закона за наказателното сѣдопроизводство, а по отношение лишението отъ право за заемане служба — предъ Върховния административенъ сѣдъ.

Забележка. Разпоредбитѣ на тоя текстъ отъ закона не се отнасятъ до лицата, добили диплома си до влизане на тоя законъ въ сила.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 13, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

„Чл. 14. За признаване на дипломи и свидетелства за висше образование, издадени отъ чуждестранни висши учебни заведения, министърътъ на народното просвѣщение

назначава комисия подъ председателството на главния секретаръ или неговъ замѣстникъ и 12 членове, разпредѣлени въ три секции по четири души: първа — по медицинскитѣ дисциплини, втора — по техническитѣ, и трета — по другитѣ научни дисциплини. Членовѣтѣ на комисията трѣбва да сѣ завършили висше образование по съответнитѣ научни дисциплини.

Членовѣтѣ на секциитѣ сѣ длѣжностни лица отъ съответнитѣ ведомства, назначени отъ министра на народното просвѣщение по представление на съответния министъръ.

Секретаръ-докладчикъ на комисията е чиновникъ въ Министерството на народното просвѣщение. Той завежда и чѣлата служба по легализиране на дипломи.

Забележка. Втора секция — по техническитѣ дисциплини, разглежда и признава дипломи и свидетелства за сръдно техническо образование, издадени отъ чуждестранни технически училища. Признаването на тия документи се извършва съгласно съ законитѣ на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, отнасящи се до сръдното техническо образование.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

„Чл. 15. Решенията за признаване на дипломитѣ се взематъ отъ съответната секция при участието и съ гласовѣтѣ най-малко на трима отъ членовѣтѣ ѝ.

Лично заинтересуванитѣ лица, чиито сѣ разгледанитѣ дипломи или свидетелства, както и Министерството на народното просвѣщение по свой починъ, ако сѣ недоволни отъ решенията на секциитѣ, могатъ да обжалватъ тия решения предъ общата комисия. Правото на обжалването не е ограничено съ срокъ.

Особено мнение на представителитѣ на съответнитѣ министерства въ секциитѣ по тѣхнитѣ решения се смѣта за жалба срещу тия решения и въ такъвъ случай въпросътъ служебно се отнася за разглеждане въ общата комисия, а нейното решение се съобщава на съответното министерство.

Решението на комисията е законно, само ако въ общото ѝ събрание сѣ присѣдствували поне две трети отъ нейнитѣ членове и ако е взето съ мнозинство на гласовѣтѣ.

Решенията на общата комисия могатъ да се обжалватъ предъ Върховния административенъ сѣдъ отъ лично заинтересуванитѣ лица или отъ съответното министерство въ месеченъ срокъ отъ съобщението имъ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: (Чете)

„Чл. 16. За признаване на дипломи или свидетелства за висше образование се плаща такса 1.200 л., за свидетелства за сръдно техническо образование — 500 л. За признаване докторатъ — 1.000 л.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: Комисията предлага следния новъ членъ 17. (Чете)

„Чл. 17. Разпоредбитѣ на членове 4, 5 (за завършилитѣ въ чужбина) и чл. 13 не се отнасятъ до лицата, добили диплома си до влизане на тоя законъ въ сила.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ новия чл. 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Тотю Маровъ: Чл. 17 става чл. 18. (Чете)

„Чл. 18. По отношение курса на учението, законътъ се прилага само спрямо ония лица, които сѣ постъпили на учение въ чуждестранно висше училище следъ 15 септемврий 1942 г.

Тоя законъ отмѣня наредбата-законъ за признаване въ царството дипломи отъ чуждестранни висши учебни заведения, както и законитѣ за измѣнение и допълнение на

същата наредба-законъ и всички други закони и наредби. които засъгатъ същия предметъ или противоречатъ на тоя законъ.“

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ чл. 18, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това законопроектътъ е приетъ окончателно.

Дневниятъ редъ е изчерпанъ.

Г-да народни представители! Следъ вдигането на заседанието поканватъ се г-да членове на бюджетарната Комисия на заседание. Ще бъде разглежданъ законопроектътъ за заплатитъ, пензоветъ и възнагражденията на чиновниците.

За следното заседание, утре, 15 ч., съ съгласие на правителството, ви предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Одобрение на предложението за разрешаване на „Биготъ Шерфъ & с-не“ да изнася до края на 1943 г. безъ износно мито и др. растението „Никоциана Рустика“.

2. Второ четене на законопроекта за цензоветъ, заплатитъ и възнагражденията на държавнитъ служители.

Които г-да народни представители приематъ предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 17 ч. 15 м.)

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретаръ: **СВЕТОСЛАВЪ СЛАВОВЪ**

Началникъ на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВЪ**